

Tavaran kuljettaminen / Historia

A) Raakapuun kuljetus Penttilän sahalle

Penttilän saha perustettiin vuonna 1871. Raakapuun eli tukkien kuljettaminen metsästä sahoille metsäkoneilla ja kuorma-autoilla yleistyi vasta 1900-luvun loppupuoliskolla.

Selvitettävä ongelma: [Miten raakapuuta saatiin sahoille](#) ennen sitä?

Oppilaat tutustuvat vanhoihin raakapuun hankintaan liittyviin prosesseihin, *savottaan* ja *uittoon*. Tiedonlähteinä voivat olla tietokirjat, Internet, museoiden näyttelyt, Pielisen museon opetussivusto <http://www.lieksa.fi/Resource.phx/sivut/sivut-lieksa-pielisen-museo/elinkeinot/metsatyo.htx>, sekä esimerkiksi Lapin savottoja ja uittoja käsittelevä Sodankylän digitaalisen kotiseutumuseon verkko-oppimateriaali <http://www.sodankyla.fi/muut/historia/savotta.htm>.

Oppilaat selvittävät vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten raakapuuta kuljetettiin metsästä sahalle ennen kuorma-autoaika?
2. Miten eri vuodenaajat vaikuttivat kuljetuksiin?
3. Miksi sahan sijainnilla oli suuri merkitys?
4. Minkä alojen ammattilaisia puun korjuu ja eri kuljetusvaiheet työllistivät?

Vastaukset:

1. Miten raakapuuta kuljetettiin metsästä sahalle ennen kuorma-autoaika?
Puut kuljetettiin hevosen vetämällä reellä metsästä vesistön äärelle. Puut uitettiin puroja ja jokia pitkin järvelle, jossa puut koottiin puomien ympäröimäksi lautaksi. Lauttaa kuljetettiin hevosponnttoilla pitkin järveä. Höyryhinaaja alettiin käyttää järviuitossa 1900-luvun alkupuolella.
2. Miten eri vuodenaajat vaikuttivat kuljetuksiin?
Talvella puut kaadettiin savotoissa, keväällä puut uitettiin.
3. Miksi sahan sijainnilla oli suuri merkitys?
Sahat rakennettiin vesistöjen rannoille, jotta puun kuljetus jokia ja järviä pitkin sahalle onnistui.
4. Minkä alojen ammattilaisia puun korjuu ja eri kuljetusvaiheet työllistivät?
Työmiehet (puun kaato, karsiminen ja uitto), hevosmiehet, työnjohtajat, kirjurit, emännät (ruuan valmistus savottakämpillä),

B) Valmiin sahatavaran kuljetus Penttilän sahalla eteenpäin

Valmista sahatavaraa vietiin sahalla edelleen tilaajille yleisesti vesiteitse.

Selvitettävä ongelma: [Mikä merkitys Saimaan kanavalla oli tavaroiden kuljettamisessa?](#)

Oppilaat tutustuvat Saimaan kanavaan esimerkiksi tietokirjojen, Internetin tai YLE:n Elävän arkiston filmin "Saimaalta Uuraaseen" avulla. Filmi on vuodelta 1934, se kestää noin 5 minuuttia ja löytyy hakusanalla osoitteesta <http://www.yle.fi/elavaarkisto/>, tai suoraan osoitteesta: <http://www.yle.fi/elavaarkisto/?s=s&g=1&ag=84&t=829&a=2668>

Oppilaat selvittävät vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Etsikää kanava kartalta. Minkä kaupunkien välille Saimaan kanava rakennettiin?
2. Milloin kanavan rakentaminen aloitettiin ja milloin se valmistui?
3. Kuinka pitkä Saimaan kanava on?
4. Miksi kanava rakennettiin?
5. Miten toinen maailmansota muutti tilannetta Saimaan kanavalla?
6. Mikä on Saimaan kanavan merkitys tänä päivänä?

Vastaukset:

1. Etsikää kanava kartalta. Minkä kaupunkien välille Saimaan kanava rakennettiin? [Lappeenranta – Viipuri](#)
2. Milloin kanavan rakentaminen aloitettiin ja milloin se valmistui? [Aloitettiin vuonna 1845, valmistui vuonna 1856.](#)
3. Kuinka pitkä Saimaan kanava on? [43 km](#)
4. Miksi kanava rakennettiin? [Kanavayhteyttä laajan Saimaan järvalueen ja meren välille oli yritetty aikaansaada jo 1500-luvun alusta lähtien. Kaupankäynnin merkityksen kasvettua tavaroiden, erityisesti puun, kuljetus Viipuriin tuli ratkaista. Vesitse kuljetus oli helpompaa ja huokeampaa. Saimaan kanava avasi väylän Suomesta Viipurin markkinoille ja edelleen merelle.](#)

[Liikenneyhteyksien parantumisen ja taloudellisen hyödyn lisäksi kanava piristi myös Itä-Suomen matkailua. Taloudellisesta kannattavuudesta kertoo se, että rakennuskustannukset saatiin katettua vajaassa 25 vuodessa.](#)

[\(Lähteet: Reijo Perälä/ YLE Elävä arkisto, Merenkulku.fi -sivusto\)](#)

5. Miten toinen maailmansota muutti tilannetta Saimaan kanavalla? [Sodan jälkeen piirretty uusi valtakunnanraja katkaisi Saimaan kanavan siten, että puolet siitä jäi Neuvostoliiton puolelle. Heti sodan jälkeen Neuvostoliiton kanssa käynnistettiin neuvottelut kauttakulusta ja liikenteen jatkamisesta. Vuonna 1963 Suomi vuokrasi Neuvostoliiton puoleisen osan ja sitä ympäröivän alueen 50 vuodeksi. Vuokrasopimuksen solmimisen jälkeen alkoivat jälleen myös kanavan kunnostus- ja laajennustyöt. \(Lähde: Reijo Perälä / YLE Elävä arkisto\)](#)

6. Mikä on Saimaan kanavan merkitys tänä päivänä?

Nykyinen vuokrasopimus umpeutuu vuonna 2013. Suomi ja Venäjä ovat allekirjoittaneet aiesopimuksen vuokrasopimuksen jatkamisesta 50 vuodella. Vuodesta 2013 lähtien Suomi maksaa kanavasta vuokraa 1,2 miljoonaa euroa vuodessa, eli neljä kertaa nykyistä enemmän.

Uusi sopimus vauhdittaa alueen matkailua, sillä tulevaisuudessa myös kolmansien maiden matkustaja-alukset pääsevät Saimaalle. Lisäksi satama-operaattorit odottavat kuljetusliikenteen vilkastuvan. Epävarmuus sopimuksen jatkumisesta on hillinnyt kansainvälisten varustamoiden intoa investoida kalustoon Saimaalla.

Yksi Saimaalla käynnistyvistä kehityshankkeista on kanavan avaaminen ympärivuotiselle liikenteelle. Se on mahdollista, mikäli kanavaan johdetaan lämmintä vettä esimerkiksi läheisistä teollisuuslaitoksista.

Lähde YLE Uutiset 26.09.2008

http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2008/09/saimaan_kanavalle_50_vuoden_vuokrasopimus_359700.html